



## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

**בפני כבוד השופט אשר קולה**

**עותרים**  
1. אלדאל רשימת מועמדים ע"י סאיל דחלה  
2. מוחמד דחלה  
שניהם ע"י ב"כ עו"ד צ. נסאר ועו"ד ג. דקואר

**נגד**

**משיב**  
מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן  
ע"י פרקליטות מחוז צפון

### פסק דין

1  
2  
3  
4  
5  
6  
7  
8  
9  
10  
11  
12  
13  
14  
15  
16  
17  
18  
19

#### מבוא ורקע עובדתי

1. לפניי עתירה מנהלית כנגד החלטת המשיב לפסול את רשימת המועמדים של העותרים אשר התאגדו ברשימת אלדאל, לבחירות למועצה המקומית טורעאן (להלן לשם הנוחות יכונה דווקא "העותרת").
2. הרקע העובדתי לעתירה אינו שנוי במחלוקת בין הצדדים וזו בעיקרה משפטית וכפי שיבואר להלן.
3. העותרת הגישה רשימה שסומנה ד' כרשימת מועמדים לבחירות הקרובות במועצה המקומית טורעאן (להלן: "המועצה"), רשימה זו הינה רשימה של קבוצת בוחרים המונה 200 איש וזאת בהתאם לסעיף 35 א' לחוק הרשויות המקומיות (בחירות) התשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק").
4. העותר מס' 2 הגיש בקשה לאישור מועמדותו לראשות המועצה.
5. ביום 27.9.18 הוגשה רשימת מועמדים ובה 7 מועמדים, ולה צורפו 200 חתימות כנדרש.



## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

- 1  
2  
3  
4  
5  
6  
7  
8  
9  
10  
11  
12  
13  
14  
15  
16  
17  
18  
19  
20  
21  
22  
23  
24  
25  
26  
27  
28  
29
6. שמו של מועמד מס' 3 ברשימה, על פי התצהיר שצורף, מר חאמד דחלה (להלן: **"חאמד"**), נמחק באמצעות **"טיפקס"** ותחתיו הופיע שמו של מר מוסטפא דחלה (להלן: **"מוסטפא"**).
7. א. לטענת העותרת, אשר לא נסתרה, טרם שבוצעה המחיקה הנ"ל, פנו הם למשיב מס' 1 – מנהל הבחירות לטורעאן, והודיעו לו כי קיים צורך בשינוי והמשיב 1 אישר להם לבצע את השינוי.
- ב. ב"כ המשיבה, מסכימה עובדתית, כי אכן כך היה וכדבריה בסעיף 4 לתגובה **"... המשיב אינו חולק על עיקרי העובדות המפורטות בעתירה ככל שנוגעות למשיב, ובכלל זאת כי המחיקה האמורה נעשתה על דעתו"**.
8. להשלמת הרקע העובדתי ייאמר עוד, כי ב"כ העותרים עוה"ד צדיק נסאר, אשר ליווה את המועמדים במהלך הצגת הרשימה, הצהיר בפניי, כי הוא הסב את תשומת לבו של המשיב 1 לכך, שבדף ההנחיות שקיבלה כל רשימה נכתב שאין לבצע מחיקות ואולם, חרף זאת המשיב אישר לו לבצע את המחיקה. עוד הבהיר עוה"ד נסאר והדברים יהיו חשובים להמשך, כי המחיקה באמצעות **"טיפקס"** והחלפת השמות שבין חאמד למוסטפא נעשתה רק לאחר קבלת אישורו זה של המשיב, ולאחר מכן לא בוצעו כל שינויים וכן לא נוספו חתימות כלשהן של קבוצת הבוחרים.
9. עוד להשלמת התמונה ייאמר, כי לעתירה צורפו תצהירים של מוסטפא וחאמד, אשר מהם עולים אכן עיקרי העובדות וכמפורט לעיל. בנוסף הצהיר חאמד, כי במצב שנוצר ועל מנת שלא תיפסל הרשימה מוכן הוא להחזיר את שמו לרשימה.
- במהלך הדיון שבפני נרשמה הצהרה דומה מפי מוסטפא ולפיה מוכן הוא להסיר את שמו מן הרשימה ולהחזרת שמו של חאמד.



## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

- 1  
2 10. מכל מקום, ביום 9.10.18 נשלחה הודעה לעותרים ולפיה, הרשימה כולה נפסלה  
3 בגין "מחיקות ברשימות המועמדים". בנוסף נפסלה מועמדותו של העותר מס' 2  
4 וזאת בהעדר רשימה, או בלשון הפסילה, "בהעדר מועמד תקיין".  
5  
6 11. על כך העתירה שלפניי, אלא שבפתח הדיון ולמעשה עוד קודם לכן, עת הגשת  
7 תצהירו של האמד, הצהירו ב"כ העותרים כי מבקשים הם להשיב על כנה את  
8 הרשימה המקורית שבה וכאמור, היה האמד המועמד מס' 3.  
9  
10 לעניין זה שב והדגיש עוה"ד צדיק נסאר, כי לרשימה המקורית נוספו חתימות של  
11 200 איש שהם קבוצת הבוחרים ואלו חתמו בידיעה, כי האמד הוא המועמד מס'  
12 3.  
13 עוד לטענתו, לאחר שנמחק כאמור שמו של האמד והוסף שמו של מוסטפא, לא  
14 התווספה ולו חתימה אחת לקבוצת הבוחרים.

### טיעוני הצדדים

- 15  
16  
17  
18 12. כאמור אין מחלוקת עובדתית בין הצדדים והמחלוקת הינה משפטית.  
19  
20 13. ב"כ המשיב טוענת שהוראות חוק הבחירות הינן ברורות וחד משמעיות ולפיהן  
21 ושם בסעיף 35 (ט) נקבע כי:

22  
23 "ט) מנהל הבחירות לא יקבל רשימת מועמדים שנעשה  
24 בה אחד משינויים אלה: החלפת מועמד פלוני במועמד  
25 אחר, מחיקה או הוספה של שם מועמד, שינוי סדר  
26 רישומו של מועמד ברשימה או שינוי המספר הסידורי  
27 של שם המועמד".

- 28  
29 באשר לתיקון ליקויים שנתגלו ברשימת מועמדים קובע סעיף 40 כך:



## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

- 1                                    " (1) היה בין החותמים על רשימת מועמדים מי שלא היה  
2                                    זכאי לבחור, ייחשב הדבר לליקוי, אולם מספר בלתי  
3                                    מספיק של חותמים פוסל את הרשימה;  
4                                    (2) שינוי כאמור בסעיף 35 (ט) פוסל את הרשימה".  
5
- 6                                    14. לטעמה איפוא, חל פגם מהותי אשר בא בגדרם של הסעיפים הנ"ל אשר לשונם  
7                                    ותכליתם, כך לטענתה, מחייבים פסילת הרשימה, ללא מתן אפשרות תיקון.  
8
- 9                                    15. לטענתה, שיקול הדעת של המשיב 1 – מנהל הבחירות, הוא מצומצם אך ורק  
10                                    לבדיקת תקינות הרשימות בהתאם לדין ואסור לו לסטות מן האמור בחוק  
11                                    ובתקנות.  
12
- 13                                    לטעמה, אסור למנהל הבחירות לקבל רשימה שנעשה בה "החלפת מועמד פלוני  
14                                    במועמד אחר, מחיקה או הוספת של שם מועמד".  
15                                    לעניין זה מפנה ב"כ המשיבה לבג"צ 6654/98 הלפרין נ' פקידת הבחירות לעיריית  
16                                    נצרת עילית (להלן: "עניין הלפרין") וכדלהלן:  
17
- 18                                    " ... הוראת סעיף 35(ט) היא הוראה מנדטורית, השוללת  
19                                    מעיקרא את יכולתו של פקיד הבחירות לקבל את  
20                                    הרשימה. הלכה פסוקה היא, כי במקרה כזה אין מדובר  
21                                    ב"ליקוי" אשר פקיד הבחירות מוסמך לתקנו בהתאם  
22                                    לסעיף 40 לחוק הבחירות. כפי שצוין בעניין דומה, " ...  
23                                    רשימה שלא היה מקום לקבלה אינה ניתנת כלל לתיקון"  
24                                    (פסק הדין הנ"ל בפרשת חמזה [18], בפסיקה 3 לפסק  
25                                    הדין). לכן, אין לקבל את הטענה כי היה מקום להפעיל  
26                                    את הוראת סעיף 40 במקרה שבפנינו.  
27                                    [...]





## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

1 קיומם של מחיקות ותיקונים מעוררים על פניהם חשש  
2 לכך שטוהר הבחירות לא נשמר, ועל רקע זה נקבעה בחוק  
3 החובה של פקיד הבחירות שלא לקבל רשימות כאלה."

4  
5 16. ב"כ המשיב מוסיפה וטוענת, כי הגיונה של הוראת סעיף 35 (ט) הנ"ל מובן והיא  
6 נועדה להבטיח שכלל התומכים חתמו על רשימה הזוהר לרשימה שהוגשה סופו  
7 של יום, ואילו מחיקה יש בה כדי לעורר חשד ולפיה הרשימה שהוגשה אינה זהה  
8 לרשימה שעליה חתמו התומכים.

9  
10 17. עוד לטענתה ואני מצטט, "המדובר במחיקה אשר במהותה מהווה פגיעה בטוהר  
11 הבחירות. שינוי או מחיקת שמו של מועמד הינם אסורים בהחלט בדיוק מן  
12 הטעם שמנתקים את הזיקה הקיימת בין רשימת המועמדים לבין רשימת  
13 התומכים בה. במצב דברים זה, לא ניתן לומר כי רשימת התומכים אשר  
14 שמותיהם מפורטים בחוברת נתנו את תמיכתם ברשימת התומכים אשר הוגשה  
15 לאישור כי אם ברשימה אחרת, אשר כוללת את שמו של אחר בשירה מס' 3,  
16 ולפיכך לא ניתן היה לתקן את הליקוי אלא באמצעות הגשת רשימות חדשות  
17 בחוברת חדשה, עד למועד האחרון להגשת רשימות ביום 27.9.18."

18 18. ב"כ המשיב ערה לכך שהמחיקה נעשתה באישורו של המשיב 1 אולם לטעמה  
19 טענת ההסתמכות לא תועיל לעותרים שכן הלכה פסוקה היא וכאמור בעניין  
20 הלפרין:

21  
22 אין מחלוקת כי מחיקתו של המועמד התשיעי לא הייתה כדין. יוצאת אני מתוך  
23 הנחה שמחיקת המועמד נעשתה בתום לב, לאחר שהאב ביקש להסיר מועמדותו  
24 מסיבות אישיות. אלא שאין בכך כדי להועיל. כפי שאין גם בטענות כי המקום  
25 התשיעי ממילא לא היה ראלי, או כי די ברשימה של ארבעה מועמדים וכהנה  
26 וכהנה טענות ככישורו של ב"כ העותרים.

27 סעיף 35 (ט) קובע איסור מנדטורי לקבל רשימת מועמדים בה נעשה תיקון  
28 כאמור (בג"צ 6654/98 הלפרין נ' פקידת הבחירות לעיריית הרצליה פ"ד נב (5)  
29 348, 362 (1998) (להלן: "פרשת הלפרין"))



## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

- 1 הוראה זו נועדה להגן על טוהר הבחירות, ולהבטיח כי מגישי הרשימות כמו גם  
2 הבוחרים ידעו בוודאות מי הם המועמדים, מהו סדר מועמדותם, וחתימתם תהא  
3 על יסוד החלטה מושכלת המבוססת על מידע מדויק (הלפרין, בעמ' 353).  
4 תכלית זו של החוק מחייבת פרשנות לפיה, גם לא ניתן לתקן פגם זה, אלא  
5 באמצעות הגשת רשימות חדשות בחוברת חדשה."  
6  
7 עוד מפנה היא לפסק דין בתיק ע"ש 117/03 מפלגת טבריה אחת ואח' נ' מנהל  
8 הבחירות לעיריית טבריה (מיום 9.10.03), בגדרו נדונה פסילת רשימה אשר  
9 נתקבלה בתחילה לרישום: "גם אם פקיד הבחירות מקבל רשימה לקויה שאין  
10 לקבלה, אין קבלתה מרפאה את הליקוי. כמו כן, אין בעובדה שהעותרים קיבלו  
11 מידע מוטעה מפקיד הבחירות, כטענתם, כדי לרפא את הליקוי, מאחר ואי ידיעת  
12 החוק אינה פוטרת. ולבסוף, אין החוק מחייב את פקיד הבחירות להפנות את  
13 תשומת ליבו של מגיש רשימה לליקוי שנפל ברשימתו. החוק אכן מחייב בסעיף  
14 35 ט' את פקיד הבחירות שלא לקבל רשימת מועמדים שנעשה בה אחד ממספר  
15 שינויים, אולם קבלתה של הרשימה הלקויה מבלי להצביע על הליקוי, אינה  
16 מטילה סנקציה כלשהי על פקיד הבחירות ואינה מזכה את מגיש הרשימה  
17 משום שהפקיד קיבל את רשימתו הלקויה.  
18 ראה בעניין זה, דברים שאמר בית המשפט העליון במקרה דומה, בג"צ 220/59  
19 אזולאי נ' פקיד הבחירות ת"א ואח', פסקים מ"ב עמ' 124. שם הוגשה רשימה  
20 ובה רק 9 מועמדים במקום 11. המבקש קבל שם שפקיד הבחירות לא העיר את  
21 תשומת ליבו לפגם, שאילו עשה כן, היה יכול לתקנו. אמר עלכך בית המשפט  
22 העליון: "לא גילינו שום אסמכתא חוקית לטענה זו בדבר חובתו זו של פקיד  
23 הבחירות המיוחסת לו על ידי המבקש."  
24  
25 20. עוד ביקשה ב"כ המשיב להסתמך על פסק דינו של חברי כב' השופט הבכיר, ש.  
26 אטרש בעניין עת"מ 18-10-24158 אדר נ' מנהל הבחירות, תוך שהפנה הוא ואימץ  
27 את מה שנקבע בעניין ע"ש 117/03 הנ"ל.  
28  
29 סופו של יום נקבע על ידי חברי כאמור, כך:



## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

- 1 "אין המדובר בליקוי שניתן לתיקון. סעיף 41 א'(ב) לחוק הבחירות קובע באופן  
2 מפורש, כי אין להחליף או להוסיף מועמדים ברשימת מועמדים לאחר שהוגשה  
3 כך שאין אפשרות להוספת שמו של מועמד נוסף לרשימת המועמדים שהוגשה  
4 על ידי העותר.  
5 כב' השופטת דנון ציינה בפסק הדין הנ"ל, כי כאשר מדובר בהוספה של שם  
6 מועמד, אין מדובר בליקוי הניתן לתיקון על פי סעיף 40 לחוק". עוד נפסק כי  
7 "משהוגשה רשימת מועמדים, תם כוחה של הרשימה בכל הנוגע לטיפול בשמות  
8 המועמדים" (בג"ץ 686/78 אליעזר אבן נ' פקיד הבחירות לפתח תקוה, מיום  
9 31.10.1978)."  
10  
11 21. עוד הפנתה ב"כ המשיב לעת"מ 18-10-2830 בלאיי נ' משרד הפנים ולעת"מ  
12 18-10-22830 אלעמל אלבלדי ואח' נ' מנהל הבחירות מג'ד אלכרום ולהלן אדרש  
13 להם במידת הצורך.  
14  
15 22. ב"כ העותרים טענו, כי הם הסתמכו בתום לב על אישורו של המשיב מס' 1, ורק  
16 בגין הסתמכות זו יש להתיר להם לחזור לרשימה המקורית שבה היה חאמד  
17 מועמד מס' 3.  
18  
19 23. לטעמם, אין כל חשש להטעיה של קבוצת הבוחרים שתמכה ברשימה, שכן אלו  
20 מלכתחילה חתמו על רשימה שבה היה חאמד המועמד מס' 3.  
21  
22 24. לטענתם, לולא שמנהל הבחירות היה נעתר לבקשתם, לא היו מתקנים כלל את  
23 הרשימה, או לחלופין היו מגישים רשימה מתוקנת ללא מחיקות ולה היו מצרפים  
24 200 חתימות חדשות כמתבקש. לטענתם היות ובשעה 17:23 התקיימה השיחה  
25 הטלפונית שבינם לבין המשיב 1, אזי לו זה לא היה מאשר את השינוי, היה להם  
26 זמן די והותר עד השעה 21:00 להגיש רשימה מתוקנת כדין.  
27  
28 25. עוד לטענתם, בגין זכות היסוד להיבחר, שומה על בית המשפט לפרש בצמצום את  
29 אפשרות פסילתם של מועמדים, מה גם שהעותר מס' 2, אשר השקיע מאות אלפי



## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

- 1 שקלים לצורך התמודדותו לראשות המועצה, עלול לצאת וידיו על ראשו וזאת  
2 ללא כל מעשה עוולה מטעמו.  
3  
4 26. עוד לטענת ב"כ העותרים, דווקא החזרת שמו של חאמד לרשימה, יהיה בה כדי  
5 שיקוף רצונו של הבוחר, ורצון כל קבוצת הבוחרים שתמכה ברשימת העותרים.  
6  
7 27. ב"כ העותרים הפנו לפסיקה מטעמם, הקובעת שיש לראות לא רק את לשון החוק  
8 אלא גם את תכליתו ובנדון שבפנינו, תכלית החוק מחייבת את ביטולה של החלטת  
9 המשיב מס' 1.

### דיון והכרעה

- 10  
11  
12  
13 28. הלכה ידועה היא וכמעט שאין צורך לחזור עליה כי:  
14 **"גישת המחוקק היא לעמוד על מילוי קפדני של דרישות**  
15 **מסוימות על מנת להעמיד את כל הרשימות המתמודדות**  
16 **על בסיס של שוויון ולקבוע על יסוד שיקולים של ודאות,**  
17 **ככל שהדבר ניתן מי הם המועמדים והרשימות שישתתפו**  
18 **בבחירות, דבר שיסייע לניהול תקין ומהיר של הליכי**  
19 **בחירות ללא ויכוחים מיותרים.**" (מתוך "עניין הלפרין").  
20 מאידך ואף זו הלכה ידועה, הזכות להיבחר הינה זכות יסוד  
21 שמטבעה אין לפגוע בה אלא לתכלית ראויה.  
22 באיזון, שבין השתיים נקבע לא אחת שהוראות שנקבעו בחוק  
23 הבחירות, הן אלו המהוות את האיזון הראוי.  
24  
25 29. מן הצד השני יש לזכור, כי לשונה של כל הוראת חוק צריכה להתפרש בהתאם  
26 לתכליתה, וראה דברים שנאמרו בעניין זה על ידי כב' השופט א. ברק (כתוארו אז)  
27 בב"ש 67/84 חדר נ' פז (1.4.85) ודומה שלא נס ליחס וכדלהלן:  
28 **"אכן, החוק הוא יצירה תכליתית, ויש לפרשו על פי**  
29 **תכליתו (ע"א 481/73 (1) בעמ' 516).** אך מהי תכליתו של







## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

1 חוק הבחירות? שאלה זו אינה פשוטה כלל ועיקר. יש לו  
2 לחוק הבחירות תכליות מספר ברמות הפשטה שונות.  
3 ודאי שאחת מתכליותיו של החוק הבחירות היא להגשים  
4 את רצונו של הבוחר. אך דומה שאין זו התכלית היחידה  
5 אילו הסתפק המחוקק בכך, די היה לו בקביעה שהבוחר  
6 ירשום את רצונו על פיסת נייר כלשהי וישלשה לקלפי.  
7 אך לא זו גישתו של המחוקק, הקובע הסדרים מפורטים  
8 וטכניים באשר לסדרי ההצבעה. דומה שמטרתם של אלה  
9 הייתה להבטיח הגינות, טוהר ויעילות בסדרי הבחירות.  
10 אכן, המחוקק ראה לנגד עיניו לא רק את רצונו המופשט  
11 של הבוחר אלא אף את רצונו כפי שהוא בא לידי ביטוי  
12 במסגרות ובסדרים שנקבעו בחוק הבחירות. הגשמת  
13 מטרת החקיקה אין משמעותה רק הגשמת רצונו  
14 המופשט של הבוחר, אלא משמעותה גם הגשמת רצונו  
15 של הבוחר כפי שהוא בא לידי ביטוי בהסדריו של  
16 המחוקק, הבאים להבטיח גם טוהר, הגינות ויעילות  
17 בסדרי הבחירות. ומשהגענו לכאן, חוזרים אנו לנקודת  
18 המוצא, שכן אין לגלות כל מטרה חקיקתית, שיהא בה  
19 כדי להצדיק מתן פירוש ללשון החוק, באופן שהשימוש  
20 בכינוי בלבד מספק את דרישות החוק."

21  
22 30. עם זאת דומה, כי על מנת לשלול זכותו של פלוני לבחור ולהיבחר, צריך שתהיה  
23 בלשון החוק, הוראה ברורה וחד משמעית ורק מקום שכך הוא, ניתן יהיה אכן  
24 להתגבר על זכות היסוד להיבחר. ראה בהשאלה לעניין זה, דברים שצוטטו על ידי  
25 כב' השופט רבלין בבג"צ 2658/06, עלי הזימה נ' סלימאן משלב (3.4.06):

26  
27 "המבחן הטכני שבחוק הבחירות, כך סבור היועץ  
28 המשפטי לממשלה, נועד למנוע מצבים של אי – ודאות  
29 בנוגע לכשירות לכהונה והאיזון בין המבחן הזה לבין



## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

- 1                                    **ההוראה שבחוק הבחירה הישירה הוא איזון שעשה**  
2                                    **המחוקק בין אינטרס הודאות לבין אינטרס שמירת טוהר**  
3                                    **המידות; האיזון מביא בחשבון גם את רצונו של משפט**  
4                                    **הבוחר. זוהי עמדת היועץ המשפטי לממשלה.**
- 5  
6 אמנם דברים אלו נאמרו שם באמירת אגב, שכן סופו של יום נדחתה העתירה  
7 שם, ואולם יש בהם כדי ללמד, שיכול וסופו של יום בהתנגשות שבין שני  
8 האינטרסים המנוגדים, הוראות חוק הבחירות והזכות להיבחר, זה האחרון  
9 גובר אלא אם כן, לשון החוק היא כזו שאינה מאפשרת פירוש אחר.  
10 לטעמי, בלאו הכי יש לפרש בצמצום את המגבלות להיבחר בהיותן פוגעות  
11 כאמור, בזכות היסוד וכמפורט לעיל.  
12
- 13                                    ב"כ המשיב הדגישה חזור והדגש, כי הוראות החוק הן מנדטוריות וכי אין שיקול                                    .31  
14 דעת למנהל הבחירות לסטות מהן.  
15 לטעמה, וכפי שהובא לעיל, התכלית הינה מניעת חשש ולפיו, אם יותרו מחיקות,  
16 תוגש לחתימת בוחרים רשימה אחת ותוצג בפני וועדת הבחירות רשימה אחרת.  
17 לטעמי, אם זו התכלית אזי בנדון שבפנינו ולאור תיקון העתירה וכפי שעוד  
18 יפורט, חשש זה אינו קיים.  
19
- 20                                    אוסיף עוד, את שנאמר בעמ"נ 473/07 חנן שאול נ' מנהל בחירות למועצה                                    .32  
21 **אזורית מעלה יוסף** (22.11.2007). באותו מקרה הכשיר בית המשפט לעניינים  
22 מנהליים בחיפה, רשימה שנפסלה בבחירות לוועד המקומית "עין-יעקב" בשל  
23 תיקון הרשימה ב"טיפקס". נפסק כי הגם שהחלטת מנהל הבחירות לפסול את  
24 הרשימה הייתה החלטה נכונה המיוסדת על הדין, במקרים קיצוניים יכול בית  
25 המשפט בכל זאת להכשיר רשימה אם מצא שהדבר נדרש לשם עשיית צדק, על  
26 מנת לממש את הרצון האמיתי של המועמדים, כל עוד כל הנוגעים בדבר פעלו  
27 בתום לב, ביושר ובכנות, וטוהר הבחירות לא נפגע.  
28



## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

- 1 מהו הצדק בעניינינו? מה יממש יותר את רצון הבוחרים, כאשר אין ספק  
2 שהנוגעים בדבר פעלו בתום לב? על כך להלן.  
3
- 4 ער אני לפסיקה שאליה הפנתה ב"כ המשיבה ואולם דומני שאין להקיש מכל  
5 הפסיקה שהובאה לעיוני לנדון שלפנינו ולמיטב ידיעתי מקרה כמו זה שלפנינו  
6 לא נדון בפסיקה (למעט, מקרה אחד דומה שאדרש לו להלן).  
7 כך בעניין עת"מ 18-10-2830 שאוזכר לעיל, שם נדרש בית המשפט לאשר, או  
8 הגשת רשימה פסולה, או הארכת המועד להגשת רשימה חדשה, לאחר המועדים  
9 הקבועים בחוק.  
10 זה וזה, אינם אפשריים בהיות האמור הוראות מנדטוריות.  
11 בנדון שלפנינו וכפי שעוד אראה להלן, נושא העתירה כלל לא נדון בפני פקיד  
12 הבחירות (ולעניין זה אדרש גם להלן) שכן, לא מבוקש ממני עתה, לאשר  
13 מועמדותו של מוסטפא אשר כאמור הוספה, לאחר מחיקה ב"טיפקס". מה  
14 שמתבקש אני הוא להחזיר על כנו את שמו של חאמד, שהוגש כדין ובזמן ונמחק  
15 אך ורק עקב אישור, לא תקין, של מנהל הבחירות.  
16 כך גם איני מתבקש ואיני נזקק להגשת רשימה חדשה, שתוגש לאחר המועד,  
17 מדובר באשרורה של רשימה שהייתה קימת במועד, ושונתה אך ורק על בסיס  
18 הסתמכות על דברי מנהל הבחירות.  
19
- 20 כך גם בעניין עת"מ 18-10-24158, בפני חברי כב' השופט הבכיר ש. אטרש. גם  
21 בעניין שבפניו נדרש הוא לאפשר לרשימה להוסיף טופס הסכמה של מועמד אחר  
22 נוסף לאחר המועד הקובע, וליקוי כזה של הוספה מועמד חסר, אינו ליקוי הניתן  
23 לתיקון.  
24 בעניין שבפנינו וכאמור לעיל, אין צורך בתיקון כלשהו.  
25
- 26 כך גם בעת"מ 8-101-22830, גם שם דובר על צורך בתיקון הליקוי לאחר  
27 שהוגשה הרשימה ודבר שכזה אינו יתכן, שכן לא ניתן לתקן ליקויים לאחר מועד  
28 הגשת הרשימות.  
29 כאמור, לא כך הוא בעניין שבפנינו.



## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

1  
2 37. נשוב אפוא עתה לעניין שבפנינו, על עובדותיו הייחודיות.  
3 ראשית נשוב ונדגיש מדוע תכלית החוק, וכפי שפירשה זאת ב"כ המשיב עצמה,  
4 לא תיפגע.  
5 ובכן מהי תכלית ההוראה האוסרת שינויים ומחיקות? התכלית פשוטה ועליה  
6 הצביעה כאמור ב"כ המשיב ומטרתה, כך בטיעוניי ב"כ המשיב "על מנת להעמיד  
7 את כל הרשימות המתמודדות על בסיס של שוויון ולקבוע על יסוד שיקולים של  
8 ודאות, ככל שהדבר ניתן מי הם המועמדים והרשימות שישתתפו בבחירות, דבר  
9 שיסייע לניהול תקין ומהיר של הליכי הבחירות ללא ויכוחים מיותרים (בג"צ  
10 5769/93 חמזה נ' פקיד הבחירות בשעב (ניתן ב-25.10.1993) (להלן: "עניין  
11 חמזה")."

12  
13 עוד יש להפנות שוב לעניין הלפרין שנוכר לעיל וכדלהלן:

14  
15 "קיומם של מחיקות ותיקונים מעוררים על פניהם חשש  
16 לכך שטוהר הבחירות לא נשמר, ועל רקע זה נקבעה בחוק  
17 החובה של פקיד הבחירות שלא לקבל רשימות כאלה."

18  
19 ובשל כך שבה וטוענת ב"כ המשיב כי "זוהי בדיוק תמונת הדברים במקרה דנן.  
20 העותרים קיבלו את חתימותיהם של תומכים ברשימה אשר הוצגה להם  
21 רשימה שונה מזו שהוגשה לאישור – רשימה אשר כוללת אדם אחר בשורה  
22 מס' 3. את החלטת שמו של המועמד עשו על דרך של מחיקת השם הקודם  
23 בטיפקס וכתיבת שמו של מוסטפא דחלה על גבי התיקון."

24  
25 אלא שבכל הכבוד, וכפי שפורט לעיל באריכות לא כך הוא בעניין שלפניי.  
26 לא מדובר עתה באישור רשימה שונה! לא מדובר עתה באישור של מוסטפא,  
27 אשר אכן לא נכלל ברשימה המקורית!  
28 מדובר באישור הרשימה המקורית, אותה ראו החותמים ועליה בדיוק הם  
29 חתמו.





## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

- 1 משכך, החשש לטוהר המידות, אינו מתקיים בנדון שבפנינו!
- 2
- 3 38. על האמור אבקש להוסיף, שבנדון שבפנינו הסיבה לתקלה נעוצה במשיב מספר
- 4 1, ועל כך אוסיף עוד מספר מילים להלן.
- 5 אכן, דרך כלל הסתמכות על המלצה או אישור של מנהל הבחירות לא תוכל
- 6 להכשיר רשימה פסולה.
- 7 בעניינינו וכאמור, אין העותרים מבקשים להכשיר מעשה פסול, כל שמבקשים
- 8 הוא להשיב מצב לקדמותו.
- 9 יוער, כי לו היה אומר להם מנהל הבחירות, את המובן מאליו, שאין בכוחו לאשר
- 10 רשימה ובה מחיקות, הרי שיכול וכלל לא היו מבצעים מחיקות ומשאירים את
- 11 הרשימה המקורית על כנה.
- 12
- 13 39. עוד אוסיף כי דומני שזהו בדיוק מסוג אותם מקרים שעליהם נרמז בעמ"נ
- 14 473/07 הנ"ל.
- 15 גם בעניינינו כל הנוגעים בדבר פעלו בתום לב ביושר ובכנות. גם בעניינינו פסילת
- 16 מועמדותו של העותר 2 ופסילת הרשימה – העותרת יהיה בה כדי לעוות את רצון
- 17 הציבור, שהרי 200 איש חתמו כקבוצה בוחרת על רשימת העותרת ו- 300 איש
- 18 חתמו על מועמדותו של העותר, כלום יהיה זה צודק בנסיבות העניין שלא
- 19 לאפשר לעותרים לחזור לרשימה המקורית?
- 20 דומה שדווקא מתן אפשרות לעותרים להתמודד תוך השבת מועמדי הרשימה
- 21 לקדמותה, יהיה בה משום שיקוף מלא ומוחלט של רצון קבוצת הבוחרים
- 22 שביקשה לתמוך בעותרים.
- 23
- 24 40. בפנינו אפוא, מקרה נדיר וחריג, מקרה בו תכלית החוק לא נפגעה, עקרון
- 25 השוויון, שקיפות וטוהר המידות לא נפגעו, העותרים כולם פעלו בתום לב ביושר
- 26 ובכנות, והעיקר הם אינם מבקשים עתה להכשיר פגם או פסול, מבקשים הם
- 27 כאמור לאפשר להם להציג את רשימתם המקורית.
- 28 לעניין זה אבקש להפנות למה שרמזתי לו לעיל והוא, עמ"נ 237/08 **מפלגת ביחד**
- 29 **נ' מנהל הבחירות לעיריית נשר** (20.10.08). שם, בנסיבות דומות בהן מקור



## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-26002 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

- 1 התקלה הייתה אצל מנהל הבחירות, קבעה כב' השופטת ש. וסרקרוג שאין  
2 להכשיר קבלת רשימה "מתוקנת" שיש בה מחיקות שכן מדובר בפגם שלא ניתן  
3 לתיקון ושאין בסמכותו של מנהל הבחירות להכשירו, וממילא גם בית המשפט  
4 לא יורה כן. עם זאת, הורתה היא למנהל הבחירות שם לקבל את הרשימה  
5 המקורית (אמנם לבדיקה בלבד, בהתחשב במועדים שם), תוך שקבעה, כי  
6 תוצאה זו יהיה בה כדי לצמצם ולו במידה מסוימת את הפגיעה בזכות לבחור  
7 ולהיבחר. כך הוא גם בעניין שבפניי.  
8
- 9 41. ער אני למה שרמזתי לו לעיל, שלמעשה בקשה ברוח זו לא באה כלל בפני מנהל  
10 הבחירות ואולם המשיב לא טען זאת, הגם שהיה ברור מתצהירו של חאמד שזו  
11 הבקשה.  
12 עוד יש לזכור כי הברירה היחידה שהייתה בפני העותרים הייתה לעתור לבית  
13 המשפט וכנדרש בחוק דהיינו, עד 17 יום לפני מועד הבחירות.  
14 יש עוד לזכור, כי עקב לוח הזמנים הדווקני, היו לעותרים 3 ימים בלבד להגיש  
15 עתירתם (ראה סעיף 42 א' לחוק).  
16 משכך אפוא, דחיית עתירתם עתה על מנת לאפשר למנהל הבחירות לאשר את  
17 רשימתם המקורית אינה אפשרית עוד, בוודאי שלא שעה שאנו מצויים ביום  
18 האחרון בו יש להשלים את כתיבת פסק הדין.  
19
- 20 42. הערה אחרונה בטרם סיום – לעיתים אולי מועטות, אבל בהחלט יתר על המידה,  
21 נתקלים אנו בפסקי דין במקרים אשר אך ורק עקב "עצה לא הוגנת", או אישור  
22 מוטעה שניתנו על ידי מנהלי הבחירות, הביאו לתקלות ולפסילות של מועמדים  
23 ורשימות.  
24 מצופה ממשד הפנים, דרך כלל, שיבהיר הבהר היטב, ודאי למנהלי הבחירות  
25 מטעמו, את ההוראות והנהלים (כשם שהדבר מובהר למועמדים בדפי ההנחיות)  
26 לבל יצא דבר תקלה על ידם. לחלופין, יש להבהיר להם, אולי היפוכם של דברים,  
27 דהיינו שאין בסמכותם לאשר בעל פה או בטלפון, טרם ההגשה, דבר וחצי דבר.  
28 בדרך זו תמנע תקלה, דוגמה זו שלפנינו.  
29



## בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 26002-10-18 דחלה ואח' נ' מנהל הבחירות לכפר טורעאן, מר גדעון חסן

תיק חיצוני:

1 43. סוף דבר אפוא, העתירה מתקבלת במובן זה, שהרשימה המקורית ובה שמו של  
2 חאמד סלאח, היא היא, רשימת המועמדים של העותרים.

3

4

בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

5

6

ניתן היום, ט' חשוון תשע"ט, 18 אוקטובר 2018, בהעדר הצדדים.

7

אשר קולה, שופט  
[אב"ד]

8

